

LXXXVI

SEJM WALNY WARSZAWSKI 1585 R.

WSTĘP

Zwołany został ten sejm do Warszawy około 1 października 1584 r.; sejmiki odbyły się w październiku i listopadzie¹. Już one stały się terenem ostrych starć i dyskusji, w związku z niedawno wykonanym wyrokiem śmierci na Samuelu Zborowskim.

Sejm obradował od 15 stycznia do 28 lutego 1585 r. Marszałkiem obrany został Stanisław Pękosławski herbu Abdank, starosta marienburski, zasłużony żołnierz, nie mający jednak doświadczenia parlamentarnego². Przebieg obrad jest nam znany z zachowanych diariuszy³. Choć śmierć Iwana Groźnego w 1584 r. mogła być wysunąć na plan pierwszy sprawę moskiewską, przeważały problemy wewnętrzne; sejm stał się areną walki warcholskiej opozycji z królem i kanclerzem Janem Zamoyskim. Odbywały się wprawdzie sądy sejmowe (najwięcej czasu zajęła sprawa Krzysztofa Zborowskiego), dokonano kilku nobilitacji⁴, jednak konstytucji ani uniwersału nie uchwalono. Stało się to za sprawą grupy posłów z Mikołajem Kazimirskim na czele⁵, którzy stawiali królowi liczne, najczęściej bezpodstawne, zarzuty⁶. Kazimirski pożegnał króla zuchwałą mową, po czym sejm rozszedł się.

Jedyny akt prawny, wydany później, ale z tym sejmem związany, dotyczył uniwersału poborowego, nie tylko nie ściągniętego, ale nawet gdzieś tam sabotowanego. Z tego względu zasługuje on na uwzględnienie w niniejszym wydawnictwie⁷.

¹ W. Konopczyński, *Chronologia*, s. 143.

² Por. jego życiorys pióra H. Kotarskiego i H. Kowalskiej, PSB, t. XXV, s. 742-744.

³ *Dyariusze sejmowe roku 1585*. Wyd. A. Czuczyński, SRP, t. XVIII, Kraków 1901. Wydawca oparł się na rękopisach diariuszy zawartych w zbiorach: B. Kórn. nr 281, Dzik., B. Jagiell. nr 107, B. Czart. nr 309 i 1621, Ossol. nr 68, 200, 1453.

⁴ Uszlachcony został Tomasz Natalis z Raguzy oraz prawnik Paweł Szczerbie (A. Pawiński, wyd., *Akta Metryki Koronnej co ważniejsze z czasów Stefana Batorego 1576—1586. Źródła Dziejowe*, t. XI, Warszawa 1882, s. 266-270), niejaki Reginald Szalapski lub Solecki, a także dr Wojciech Oczko (SRP, t. XVIII, s. 266, 267).

⁵ Por. jego biogram pióra W. Urbana, PSB, t. XII, s. 293-294.

⁶ „Egzorbitancyje krotko zebrane...”, SRP, t. XVIII, s. 288-291.

⁷ A. Pawiński, op.cit., s. 284-285. Tekst ten zaczerpnął z Brest. Recog. 30, f. 155. Na tej podstawie przedrukujemy go poniżej pod tytułem nadanym przez A. Pawińskiego.